

Izhaja vsakih štirinajst dni vsak drugi torek in stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto

80 kr.

Za tuje drž. več poštni stroški.

„Soča“

z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 5 gld. 20 kr.

PRIMOREC

Oglasi se plačujejo za tristopno petil-vrsto: enkrat 8, dvakrat 7 in trikrat 6 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej.

Posamične številke po 3 kr. Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 9.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Vinko Levičnik. — Tiska in zalaga „Gor. tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Jos. Krmpotič).

Vseslovenski shod.

Vseslovenski shod vršil se bo v Ljubljani v prvi polovici meseca septembra. Namen mu bo, da slovenski narod po svojih zastopnikih in zaupnih možeh slovesno izjavi svoje prepričanje o sedanjem vladnem sistemu ter načela, katerih naj se držé slovenski državni poslanci pri svojem delovanju, kakor tudi najnujnejše potrebe, katerim treba odpomoci brez odlašanja.

K shodu bodo vabljeni v prvi vrsti zastopniki slovenskega naroda, državni in deželni poslanci, župani in župniki (kurati, vikarji), potem pa tudi drugi uplivni in zaupni možje. Ker bo shod zaupen, bo število vabljenecv omejeno in vabila se bodo glasila na ime vabljenecv.

Zato naj oni rodoljubi, ki ne sodijo v vrsto navedenih ljudskih zastopnikov, pa želijo udeležiti se shoda, naznanijo to svojo željo do 20. avgusta pododseku v Gorici, ki pripravlja, kar treba za rečeni shod, oziroma uredništvu „Soče“ ali „Primorskega Lista“ ali kateremu državnemu poslancu. Na oglase, ki dojdejo po 20. avgustu, se bo le toliko ozir jemalo, v kolikor bodo pripuščali prostori.

Gospodje župani, župniki, učitelji in drugi rodoljubi po deželi se uljudno opozarjajo, naj prigovarjajo rojakom, katerim je mogoče iti na shod, da se za to odločijo, in naj naznanijo potem skupno imena tistih občinarjev, ki so se za to odločili. Treba, da tudi Goriška in Gradiška bo častno zastopana na vseslovenskem shodu.

Oni gg. župani in župniki, ki vedó, da se ne bodo mogli udeležiti shoda, naj sporočijo to po dopisnici v Gorico, kakor zgorej rečeno, in to radi tega, da bo mogoče vabiti toliko več zaupnih mož, ki nimajo sreče, da bi po svojem družbenem stališu zastopali narod.

Zastopniki slovenskega naroda, ki niso zadržani, naj pokažejo s svojo udeležbo pri vseslovenskem shodu v Ljubljani, da jim je pri srcu usoda slavne Avstrije, ki je neločljivo združena z usodo narodov širne države, ter da smatrajo potrebno, izraziti svoje mnenje in živo prepričanje o sistemih, katerih sad okušajo cesarju in državi zvesti narodi.

Zastopnikom naj se v obilnem številu pridružijo rojaki, ki, če tudi niso nositelji ljudskih mandatov, nosijo v svojih sreih plamteči ogenj ljubezni do naroda in države, ter studijo vse, kar je sposobno, da ruši temelje avstrijske države, zaupanje v sreih zvestih državljanov.

Narod, ojači se, da braniš postavnim potom sebe in državo; kajti obema pretijo težki dnevi.

Domače in razne novice.

* **Odlikovanje.** — Njegovo Veličanstvo presvitli cesar je podelil gospodu Antonu Muhi, županu v Lokvi in dež. poslancu, zlati križec za zasluge s krono. To odlikovanje je dobil gosp. Muha radi njegovih zaslug za pogozdovanje Krasa. Čestitamo!

* **Premeščenje isterskega dež. zbora.** — Z ozirom na vesti dunajskih listov, da misli vlada isterski dež. zbor premestiti iz Poreča v Pulj, pravi „Naša Sloga“, da je v tem slučaju neizogibno potrebno podzavljenje puljske policije, češ, da bi slovanski poslanci bili še v večji nevarnosti, kakor v Poreču.

* **Prošnja do slov. društev.** — Pišejo „Edinosti“: Jedno nedeljo prihodnjega meseca septembra skliče naš vrli državni in deželni poslanec dr. Ant. Gregorčič volilen shod v naših brkinskih hribih in to v vasi Misleče oddaljeni od Divače dve uri in pol. Ob tej priliki bi želeli prirediti narodno veselico. Naše brkinsko ljudstvo ni imelo prilike se nikdar, da bi videlo kako posteno narodno veselico in čudo lepo slovensko petje in lepo gledališko igro. V tem imenu tega ubozega, še nezavednega in zaostalega ljudstva obračamo se do slavnih narodnih društev, da bi jedno ali drugo blagoizvolilo iz rodoljubja sodelovati na nameravani narodni veselici. To bi povzdignilo naše ubogo ljudstvo in gotovo bi jako razveselilo našega poslanca. Dal Bog, da bi bila uslišana ta naša prošnja.

* **Preiskava.** — V nikaki zvezi z našim uredništvom ne stoječi gospod Andrej Vodopivec je sprejel v nedeljo zjutraj ta-le odlok:

Št. 346 D.

Naj prejme g. Andrej Vodopivec, mitničar

v Rosentalu.

Gledé na to, da je obdolženec Andrej Vodopivec na podlagi ovadbe Franca Berze iz Dorimberga radi pregreška proti varnosti časti po §§ 491 in 493 k. p. in spričevanja imenovanega zesebnega obtožitelja silno na sumu biti začetnik inkriminovanega članka priobčenega v številki 25 od 18. junija 1897 tukajšnjega časopisa „Soča“ in v številki 13 tukajšnjega časopisa „Primorec“ od 22. junija t. l., kateri začne z besedami: „Opozarjamo rojake iz dežele“ in konča: „da ga nosi slovenska zemlja“:

Z ozirom torej nato, da postoji verjetnost, da obdolženec Andrej Vodopivec ima načrt rokopisa inkriminovanega članka ali druge spise ali dopise, kateri se odnosijo na osebo obtožitelja ali so pa drugače sposobni razjasiti odnošaji z vredništvom omenjenih časopisov, katerih posest ali pregled bi utegnili biti važno za preiskavo;

za poiznajdbo in zaplembo istih bila je po podpisnem preiskovalnem sodniku določena hišna in osebna raziskava proti imenovanemu Andreju Vodopivcu, katere izvršitev je bila naložena od c. kr. tukajšnjega okrajnega glavarstva policijskemu kancelistu Vencislavu Schamanek.

To naj se vroči obdolžencu Andreju Vodopivcu na znanje in vedenje v zmislu § 140 k. z.

Od c. kr. okrožne sodnije.

V Gorici, dne 12 avgusta 1897.

Preiskovalni sodnik:

Franceschinis.

Na podlagi tega odloka je bila torej preiskava v stanovanju g. Vodopivca in tudi v mitnici, in sicer brezuspešna, ker drugačna ni mogla biti! Čudno je pri vsem le to, da tožitelja uredništvo niti ne pozna, oziroma ga nikjer niti imenovalo ni.

* **Dvanajsta glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Škofji Loki.** — V dvanajstič so prihiti iz vseh slovenskih pokrajin odlični zastopniki naše vrle družbe sv. Cirila in Metoda. V prijaznem Gorenjskem mestecu Škofji Loki so se zbrali skupščinarji iz tužne Koroške, zelenega Štajerja, solnène Goriške, divne Primorske in probujene Istre, pa tudi iz skoro vseh večjih krajev Kranjske. Zastopana je bila inteligenca in prosti narod. Vdeležilo se je zlasti veliko rodoljubnih dam iz Ljubljane, Litije in Kranja.

Na kolodvoru je pozdravil goste z navdušenimi besedami g. Lavrič; v imenu loških dam pa je govorila gospodična Malči Sušnik-ova, katera je tudi družbinemu predsedniku izročila prelep šopek. Nato se je zahvalil g. prof. Tomo Zupan. Društva so bila zastopana z zastavami „Čitalnica“ in „Rokodelsko društvo“ iz Škofje Loke, pa „Bralno društvo“ iz Zelenikov. Brez zastav so se udeležila sledeča: „Bralno društvo“ in „Gasilno društvo“ iz Škofje Loke.

Mesto je bilo okrašeno z nebrojnimi zastavami; postavljeno je bilo petero lepih slavolokov, z bližnjega hriba pa so grmeli strelji.

Na slavnostnem prostoru je pozdravil goste mestni župan, notar g. N. Lenček, in g. župnik Tomažič.

Ob 9 uri je daroval veleč. g. mestni župnik v župnijski cerkvi sv. mašo. Nato je sledilo zborovanje. Prvomestnik navdušeno pozdravi zborovalce. Tajnik g. Zlogar poroča obsirno o delovanju družbe. Naglašal je, da naše javno šolstvo še ni urejeno v duhu katoliške vere in narodne enakopravnosti. Zato se mora bojevati naš narod in posebno še družba sv. Cirila in Metoda. Blagajnik g. Koblar je poročal o premoženju. Dohodkov je imela družba 17.110 gld. 23 stroškov pa 20.634 gld. 57. kr. Primanjalo je torej 3524 gld. 34 kr., ki so se pokrili s preostankom iz l. 1895. V blagajni ostane še 3053 gld. 34 kr. V odbor so bili izvoljeni vsi stari odborniki, le mesto dr. Vošnjaka je bil izvoljen g. prof. M. Petelin. Tudi nadzorništvo in razsodništvo je ostalo neizpremenjeno. Ob 1. uri je bil banket, pri katerem so se vrstile razne navdušene napitnice. Po banketu se je pričel koncert in živahna prosta zabava. Z večernim vlakom so se zborovalci razšli.

* **Slovenske stariše** opozarjamo, da se oglašijo v naši tiskarni, ako želijo najti stanovanje svojim otrokom, katere pošljejo v goriške šole. Imamo na razpolago več slovenskih rodbin, katere želijo učence iz nižjih sol.

* **Slov. Čitalnica v dol. Vrtojbi** priredi dne 22. t. m. veselico s plesom na dvorišču gostilne „V Gradu“.

* Pomembno imenovanje. — Govori se, da je baje zagotovljeno imenovanje mestnega kateheta Tomsiga na mesto pok. monsignora Mercine za kanonika-dekana. Gosp. T. je odločen Italijan, kar je tudi z dejanjem dokazal. Pravico podeliti to mesto ima Montecucolijev patronat. Ta služba nese letnih 1900 gld. in je III. na vrsti za nadškofom (sedaj celó II.). Kolikor več popuša slovenska duhovščina v narodni odločnosti, — tolikor se več utrjuje v svoji narodnosti italijanska, katera s tem pridobiva!

* Narodne žrtve v Istri. — Pred c. kr. okrožnim sodiščem v Rovinju se je 12. t. m. nadaljevala razprava proti g. Kušarju in sodrugom radi puljskih demonstracij 18. marca t. l. Po tridnevni razpravi se je proglasila razsodba, vsled katere so bili spoznani krivimi, da so hitali kamenje proti oblastnim zastopnikom, ti-le gospodje: Ivan Kušar (bivši urednik „Il Rinnovamento“) na 10, pravnik Fattori na 11, Karol Gailhofer na 9, Anton Mezulič na 9, Luka Rosanda na 7, Martin Rosanda na 8, Aleksander Kandušer na 7, Blaž Kaic na 9, Josip Blaškovič na 11, Josip Schiavona na 8, Vinko Zubranič na 7 mesecev in Jakob Lizul na 14 dnij zaporu. Od vseh drugih obtožb so bili oproščeni. Zatožence sta branila dr. Wolf iz Zadra in dr. Trumbić iz Splita. Prvi je govoril tri ure italijanski, drugi eno uro hrvatski. Govor prvega je zeló osupnil Italijane. Gosp. Kušar je bil 5 mesecev v preiskovalnem zaporu in je bil obdolžen še drugih zločinov, kateri so se bili porodili v glavi privržencev sedanjega položaja. — Ali bo kmalu konec . . . . .?!

* Ni vse v redu št. II.! — Lepo svoto donasajo družbi sv. Cirila in Metoda svinčniki. Kedo v Gorici in na Goriskem pa prodaja svinčnike družbe sv. Cirila in Metoda? Kmalu se začno šole, kje dobé slovenske šole svinčnike sv. Cirila in Metoda? Hej! slovenski trgovci, oglasite se!

Nepotrpežljivi slov. solnik.

* Smešna dogodbinca na furlanski železnici. — Neki popotnik, kateri je imel srečo voziti se tudi po tej slavno-znani železnici, nam piše: „Dne 10. t. m. prepoldne sem se napotil proti Červinjanu s furlansko železnico. Dospevši v Villo Vicentino, sem bil očividec divnega prizora, kateri ne ostane v spominu samo meni, ampak gotovo tudi vsem popotnikom. V hipu, ko je imel odriniti vlak, spoprijel se je neki kolesar s postajevodjo in ga začel obdelavati tako, da je postajevodja moral bežati Lovila sta se nekaj časa. Vsi popotniki so začudeno gledali to igro in si je niso mogli raztolmačiti. Le to so dobro vedeli, da so morali vsled tega čakati, kajti vlak ne sme odriniti brez povelja postajevodje, kateri se je mejtem moral skrivati pred svojim nasledovalcem. Še-le ko se je reč drugače zasukala, smo odrinili s kalesarjem naprej. Pozneje sem izvedel, da oni kolesar je bil tudi postajevodja in povrh še celó upravitelj iste črte. Zatrjevali so mi, da je ta gospod že dobro znan radi svojega čudnega postopanja. Jaz vprašam: Ali se kaj takšnega sme dogajati pred očmi popotnikov? Ali gospoda nista mogla svoje reči drugače uravnati?“

* Novo društvo v Rihembergu. — V županstvu Rihemberg, za občini Rihemberg in Brje, se ustanovlja vzajemno podporno in zavarovalno društvo za slučaj ponesrečenja goveje živine. Dotična pravila, ki so slična pravilom enakih društev n. pr. v Biljah, so odposlana v potrjenje. V zač. načelstvo so voljeni gg. Jos. Pavlica, župan, predsednik; Ant. Možina, učit., tajnik in podpredsednik; Makso Ličen, veleposest., denarničar, in kot odborniki pa: Ant. Pečenko, trgovec, Franc Gerzej, Ivan Colja iz Birs, Ant. Čibron trgovec in Franc Piščanec iz Cvetreža. — Ker društvo ima blag namen in je zgolj gospodarskega pomena, je upati, da dobi veliko odziva med občinstvom. Želeti bi bilo kaj takega tudi v drugih občinah, katere naj bi potem stopile v zvezo. Da bi se ta misel in želja vresničila, mnogo, mnogo bi bilo pomagano! O priliki več!

* Luka Kodrič s Ceste pri Ajdovščini, oženjen, bi rad sprejel katerokoli službo, bodisi za hlapca, kočijaža ali dtnarja. Dozdaj je bil v službi v Podgori.

* V Kasovljah je priredilo brejsko bralno društvo svojo prvo veselico dne 8. t. m., z vzajemnimi močmi bližnjih rojakov.

Igri: „Čitajte novice“, in „Pravo junštvo“ zvršile so sodelujoče osebe z vso popolnostjo. Motil je poslušalce šum vipavskega padca in pa ogromna udeležba (neki čez 1500 ustopnic se je izdalo) veselega ljudstva, da zadnji poslušalci niso dobro slišali spretnih igralcev in igralok.

Križki peveci pokazali so pod vodstvom g. P. Medvečeka s svojimi mešanimi zbori, kako milodoneč je naš jezik. Pokazali so ob enem, da se nista zaman trudila vztrajna pevovodja L. Zorn in A. Luznik, koja sta jih izurila.

S posebnim zanimanjem je gledalo ljudstvo prvaške sokole, koji so se udeležili ter nam predstavili nekoliko telovadnih vaj.

Mnogozasluzni g. A. Možina, predsednik bralnega društva trudil se je vsestransko, da osijaji po mogočnosti društvo z prvo veselico.

Kakor strog kritik ne morem zamolčati, da je bilo boriti se proti nasprotnikom, ki so žugali zadnji čas uničiti uresničenje pri nas že tako redke narodne slavnosti.

Nadejali se je, da bode prišedši dež ohladil ne le suho zemljo, ampak tudi one, koji so posredno ali neposredno delovali, da zaprečijo pravo življenje bralnega društva.

Nadejali se je, da bodo ti v prihodnje v prvih vrstah kot boritelji in pospeševalci narodne zavesti — v to pa Bog pomoz!

* Zahvala. — Velečastiti gospod Ivan Mercina c. kr. vadnični učitelj je podaril 100 zvezkov raznih knjiž družbe sv. Mohorja za šolsko knjižnico. Šolsko vodstvo se presrečno zahvaljuje za to lepo darilo.

Vodstvo „Slogine“ petrazrednice v Gorici, dne 12. avgusta 1897.

J. Hrovatin, voditelj.

* Javna zahvala. — Podpisani odbor lepo zahvaljuje vse one, ki so kakorkoli pripomogli, da se je tako lepo izvršila veselica bral. in pevskega društva „Čitalnica“ v Brjah. V prvi vrsti gre hvala gospej Vincenci Terpin za odstopljene prostore, pevskemu mešanemu zboru in njegovemu pevovodji iz Sv. Križa za petje, vrlim prvaškim Sokolom za telovadbene vaje in diletantom za dobro igranje. Dalje srčna hvala vsemu slavnemu občinstvu za obilno udeležbo, zlasti gospodom iz Ajdovščine, iz Gorice in Podgore, kakor tudi sl. občinstvu iz podčavenskih občin, Dornberga, Žabelj itd. Srčna hvala tudi v imenu društva in slav. občinstva zbranim „Goriškim Sokolom“ v beli Ljubljani za njih pismeno čestitanje, g. Fr. Jevančkovemu za pozdravni telegram iz Bolca in g. Kr. (Nebodigatreba) za oduševljivo pismo iz Trsta! Odbor bralnega in pevskega društva „Čitalnica“ v Brjah.

* Življensko zavarovanje je postalo tudi pri nas zelo važen faktor na narodno gospodarskem polju ter je zanimivo pregledavati statistične podatke. Tako posnamemo iz izkaza življenskega oddelka banke „Slavije“ v Pragi, da je koncem l. 1896 brojil življenski oddelek 27.601 zavarovalnih pogodb na kapital gld. 28.457.325.15. — Letna zavarovalnina je znašala gl. 1.011.062.91. — Za l. 1896 se je izplačalo po umrlih članih ter zavarovancem, kateri so dočakali določeno starost, gld. 484.371.57. — V vsej dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ gld. 27.193.723.10. — V teku 5 mesecev l. 1897 se je izgotovilo v življenskem oddelku 1727 polic na kapital gld. 2.482.980. — Za to dobo se je izplačalo zavarovancem gld. 170.253.13. — Zavarovalnine vplačalo se je v tej dobi gld. 473.288.15. — Iz teh podatkov se razvidi, da je naraščaj v življenskem oddelku banke „Slavije“ čim dlje tem večji. Stalno naraščajoče zaupanje zavarujočega se občinstva vzbujajo ravno tako ugodni zavarovalni pogoji kakor tudi zadostni rezervni fondi življenskega oddelka, razvidi se najlepše iz svote fondov, kateri so znašali koncem l. 1896 gld. 638.347.67. — Vsi fondi v obče pa znašajo poleg letnega poročila za l. 1896 gld. 7.955.290.62. — Imetje,

naloženo v vrednostnih listih, gotovinah, hipotečnih in družih posojilih, znaša gld. 7.800.758.08. Slednjič je treba še pripomniti, da banka „Slavija“ kot vzajemen zavod, razdeli ves dobiček svojim članom. V zadnjih letih izplačuje se članom 10% na dividenda.

* Letno poročilo ces. kr. obrtnih strokovnih šol (strokovna šola za obdelovanje lesa z javno risarsko šolo in strokovna šola za umetno vezenje in čipkarstvo) v Ljubljani v šolskem letu 1896./97. Na svetlo dal c. kr. direktor Iv. Šubice. Učiteljski zbor šteje: ravnatelja, strokovna šola za obdelovanje lesa 13 učiteljev, strokovna šola za umetno vezenje in čipkarstvo pa 6 učiteljev oziroma učiteljic. V vseh oddelkih je bilo nepričakovano veliko učencev, tako da je število vseh vpisanih obiskovalcev največje odkar obstojita zavoda. Javna risarska šola je bila tudi prenapolnjena ter je štela 106 frekventantov, tako da je pač največja institucija te vrste v Avstriji. Vsled tolike udeležbe sta se morala tudi letos otvoriti dva oddelka. Iz statističnih podatkov navajamo: koncem šol. leta je bilo skupaj 66 rednih učencev in 7 hospitantov. Povoljnega uspeha je izvršilo letos 49, nepovoljnega pa le 7 učencev. Po narodnosti je bilo 82 Slovencev, 6 Nemcev, 1 Hrvat in 1 Italijan. Po veri je bil le 1 protestant. Prihodnje šolsko leto se prične 18. septembra t. l. Vpisovanje se prične 16 septembra. Vpisati je možno učence, ki imajo izpustnice ljudske šole in ki so izvršili 14 leto.

* Odbor podpornega društva za slovenske visokošolce v Gradi razpošilja in bode še razpošiljal pravila tega društva in uljudno prosi, naj blagovolijo cenjeni podpiralci in prijatelji naših visokošolcev doposlana pravila smatrati kot prošnje za podporo in se prav številno odzvati, da bode mogel odbor v jeseni, ko dohajajo naši dijaki na univerzo in tehniko, vsaj v nekoliko meri vstreti mnogim prošnjam naših ubogih, pa pridnih visokošolcev. Osobito naj društva ne pozabijo oni gospodje, ki so kdaj v sili in bedi sami uživali dobrote kake podpiralne zaloge. Prispevki naj se pošiljajo blagajniku, g. Fr. Železinger-ju, c. kr. gimn. prof., Zinzendorfgasse, 32. l., Graz.

Osebnostne vesti. — Naučno ministerstvo je povišalo v VIII. plačilni razred prof. na c. kr. gimnaziju v Gorici gg. Josipa Ivančiča in Josipa Wenzela. — Predsednik okrožnemu sodišču v Gorici, dvorni svetovalec Pavel vitez Šbiša je vpokojen na lastno prošnjo. O tej priliki mu je bila izražena cesarjeva zadovoljnost na dolgotrajnem službovanju. — Kot njegov namestnik bode imenovan baje gotovo g. Visini, kateri, kakor tudi prejšnji predsednik, ne zna slovenski. Preziranje slovenskega naroda se nadaljuje, in takó se uči tudi naše ljudstvo — preziranje. — Světnik pri c. kr. okrožnem sodišču v Gorici, g. Josip Goriup, doma z Vrha pri Kanalu, znan kot bivši sodnik v Tolminu, je upokojen: pri tej priliki je bil odlikovan s križcem Franc-Josipovega reda. — Provincijalom Štirске dežele je izvoljen sedanji gvardjan Križki, č. g. P. Friderik; defintorjem pa Albert, Gregor, Edvard Konstantin. — V Tridentu je umrl vojak III. lovskega polka Andrej Golob iz Grahovega na Tolminskem. — Dr. Andrej Lisjak se mudi sedaj na Štajerskem v kopališču Rogatec-Slatina. V Gorico se vrne zopet dne 1. septembra t. l. — Srbski pesnik Jovan Sundečić je bival nekaj dni v Trstu in v Ljubljani.

Pripravljalni odbor za vseslovenski in istrskohrvatski sbod se je v seji četrtek osem tako-le sestavil: Predsednik je gosp. dr. Šusteršič, podpredsednik gosp. dr. Ferjančič, tajnik in blagajnik g. dr. Žitnik.

† **Andrej Lasič**, veleposestnik v Renčah, je umrl nagle smrti dne 4. t. m. v 68. letu svoje dobe. Pogreb je bil 6. t. m. Pokojnik je bil vedno zvest narodnjak in kot take je odgojil tudi svoje sinove. V. l. n. m. s.!

Potrjenje pravil. — „Trgovsko-obrtno registrovane zadruge v Gorici z neomejenim jamstvom“ so potrjena z odlokom c. kr. okrožnega sodišča z dne 31. julija 1897. št. 2274. — Na delo torej! Toliko za danes.

Prošnje za Alojzijevišče se sprejemajo najdalje do 20. t. m. Prošnjam se mora dodati: 1. zadnje šolsko spričevalo; 2. krstni list; 3) zapečateno poročilo dušnega pastirja.

Opozarjamo tiste, ki so že poslali prošnje, pa niso priložili enega zahtevanih spričeval, da je nemudoma dopošljejo.

Slavnost v Celju. — Srečno so se končale te slavnosti, in pričakovati je, da bodo imele velik pomen v zgodovini spodnještarskega Slovenstva!

Že v soboto, dne 7. avg., so prihajali slovanski bratje od vseh strani hrabrit in navduševat tlačene spodnještarske Slovence. — Slavnostni vhod v mesto je bil prepovedan. Z kolodvora, kjer sta goste pozdravila gg. dr. Srnec in dr. Brenčič, odkorakali so slovenski gostje z zavitim zastavami v jako elegantno in okusno z zelenjem in zastavami dekorirani „Narodni dom“.

Ko se je zračilo, je zaprlo vojaštvo cesarja Jožefa trg. Na treh straneh so stali vojaki v vrsti, za njimi pa na stotine razgrajajočih Nemcev. Med tulenjem Germanov se je vršila veselica v sijajno okrašenem in razsvetljenem „Narodnem Domu“. V dvorani, katera je bila natlačeno-polna ljudstva, se je vršil otvoritveni koncert na najsijajniši način.

V nedeljo ob 10. uri so došli v Celje ljubljanski in drugi izletniki. Na kolodvoru je bilo ogromno ljudij. Ko je prišel vlak, zaoril je iz tisoč in tisoč grl gromoviti „živijo“, in godba je svirala. Samo slovenskih Sokolov je došlo iz raznih mest okoli dvesto. Tudi naš — „Goriški Sokol“ — se je udeležil po deputaciji štirih bratov.

V dolgih vrstah so se pomikala slovanska društva proti „Nar. Domu“. Na vseh balkonih in oknih „Narodnega doma“ so bile zbrane slov. dame obsipaje goste s cvetjem in šopki. — Prihod vseh društev na slavnostni prostor zunaj mestne meje je bil impozanten.

Na to je bila sv. maša pod milim nebom in zatem se je vršilo blagoslovljenje zastave celjskega „Sokola“ in slavnostno zabijanje zeblice. Zastavi so pripeli dragocen trak, kateri so odposlanci društva „Dušan Silni“ prinesli iz Belgrada. Starosta dr. Brenčič je pozdravil kumico gospo Maro pl. Berks-Copovo, katera slednja je pozdravila v vzvišenem govoru navzoča društva. Na to so se posestrile zastave, na kar je občinstvo zaorilo gromčete „živijo“-klice.

Temu je sledilo odkritje spominske plošče v „Narod. Domu“. — Veliko odusevljenje je vzbudil slavnostni govor g. dra. Srnca. Potem se je vršil veliki sijajni banket. Seveda da pri tem niso izostali navdušeni govori. Mej drugimi navajamo le, govor ljubljanskega župana Ivana Hribarja in dr. Tavčarja. V imenu Čehov je govoril dr. Novotný, ki je navdušeno napil velikosti in slavi slovanstva. V imenu Srbov je govoril predsednik „Dušana Silnega“ Taso Bogdanovič. Vse napitnice so se vsprejele z veliko navdušenostjo.

Po banketu so odkorakala vsa društva na slavnostni prostor poleg graščine Lamovž. Sokoli so izvrševali jako precizno velike telovadne vaje. Ko se je zračilo, so se vrnila zopet v mesto. — Zvečer je bil v „Nar. Domu“ veliki ples.

Nič več starega drobiža. — Vlada je odredila, da po 1. juliju 1898. državne blagajne ne bodo več izplačevale novcev in polnovcev, koncem l. 1899. pa bo ta denar sploh brez vrednosti. Ostanjejo torej edino le novci po 1 in 2 vinarja. — Opomniti moramo, da tega drobiža je sploh premalo v prometu, zlasti po 1 vinar!

Tožbe. — V naši borbi proti onim, kateri nas prezirajo na vsej črti, smo si naložili na vrat več tožb ne radi razžaljenja časti, nego edino le radi tega, ker tako zahteva nekdo, kateremu smo trn v očeh in mogoče se kaj družega. Ne čudimo se čisto nič, da nas toži eden Prinzig, Božič, Slunder itd., katerim smo povedali resnico v obraz, — pač pa to, da se najdejo taki ljudje, kateri, čeprav so odvisni od Slovencev, imajo še vedno toliko smelosti, da se ne sramujejo stopiti v pisarno laskega odvetnika in nas tožiti njegovim posredovanjem. Zvedeli smo namreč, da nas je tožilo posredovanjem odvetnika dra. Venutija neko člo-

veče, katero je rodom iz Dornberga in se peča z raznimi agenturami, posebno pa z razprodajo kmetijskih strojev. Ta sin slovenske matere — je baje pogorel s svojo tožbo, kar seveda obžalujemo, ker nam takó ni dana priložnost razkrinkati onega, kateri lovi v svoje mešetarske mreže nevedne ljudi in splošno podira s svojim dejanjem ono, kar zidajo rodoljubi. Najlepa je pa le ta, da moža nismo nikjer niti imenovali! (Glej spredaj vest „Preiskava“).

Trudnova podružnica v Gorici pošlje svojega zastopnika v osebi g. Alojzija Bajca tudi v Vipavsko dolino. Naši trgovci so naprošeni, da ohranijo svoje naročbe za to tvrdo in se zaupljivo na njo obrnejo.

Tržaško policijsko ravnateljstvo naznanja, da se je dne 1. t. m. zgubil med Trstom in Dunajem, poštni paket z 21 priporočenimi pismi, v katerih je bilo vrednostnih papirjev za 41.708 frankov, nemških bankovcev za 2452 mark in ruskih za 100 dolarjev, dalje čekov za 10.685 mark.

Slika — tiskovne svobode na Hrvaškem. — Kdor želi, si more ogledovati v našem uradništvu čisto beli iztis zagrebskega „Obzora“, ako za to plača odškodnino za „Slogine“ zavode! Take vrane so redke!

Novo društvo. — Čitatelji se menda spominjajo že na poročilo o novem mejnarodnem društvu, katero je prvi sprožil g. Biankini, hrvaški državni poslanec. To društvo, ki je dobilo potrjena pravila, ima namen, da v elementarni nesreči nudi ponesrečenemu kraju hitro denarno pomoč na podlagi poštnih dopisnic, katere se bodo prodajale po tobakarnah po 5, 10, 20, 30, 40, 50 kr. ter od 1 gld. naprej. Pošte bodo dostavljale dopisnice zastoj. Oni namreč, kateri bode hotel kaj podariti ponesrečenemu, kupi le dopisnico za toliko krajcarjev, kolikor želi podariti, in napiše zunaj naslov ali namen, v kateri je daroval znesek. Ko se razglasijo pravila, jih prinesemo, da se bolj poučimo o pravem društvenem namenu.

Italijanska šola v Podgori. — Ta monsturno slovenske pravičnosti in neverjetno slepe prijenljivosti je bil ustanovljen pred 6 leti. Toda še po šestih letih ni bilo mogoče spraviti toliko otrok skupaj, da bi jih bilo postavno število. Priponiti treba, da skoro polovica to šolo obiskujočih otrok je doma iz Italije in so otroci tovarniških delavcev, kakor tudi vsi ostali otroci avstrijskih Italijanov. Za vse te bi morala torej tovarna preskrbeti šolo! — In vendar jo je ustanovil — slovenski šolski okraj!

12. t. m. pa je sklenil c. kr. pomnoženi okrajni šolski svet na predlog in izbornu utemeljitev šempaskega župana g. Jos. Faganela, naj se ta šola odpravi. Utemeljivaje svoj predlog je dejal, da v 6 letih njenega obstanka ni bilo mogoče spraviti skupaj postavnega števila otrok, čemu bomo torej vzdrževali to šolo, ko je Lahi nočejo dati Slovincem v Gorici, ki imajo petnajst in večkrat večje število otrok nego jih postava zahteva! Pameten sklep! Živili!

Lahi pred okrožnim sodiščem — oproščeni. — Pred rovinjskim okrožnim sodiščem so se zagovarjali prošli teden dr. Mrach, meščan Sotocorona, meščan Davanzo, meščan Marchesi in dr. Lorenzeto radi tega, ker so se zoperstavliali orožnikom v Vodnjanu o priliki volitve v peti skupini. Ti možje, kateri so vsi omikani, deloma celó doktorji prava, so torej tudi prišli v navskrižje z zakonom. Ker se je zgodilo kaj takšnega takim ljudem, tedaj ni čudo, da so se razmeroma menj ogrešili o zakon n. pr. podgorski fantje, kateri so dobili „in solidum“ vsaki sedem dni zapora le radi tega, ker je nekdo zavljal neko ne baš razžaljivo besedo in kateri so, da ali ne, končali k večjemu ljudsko solo. Ako se terej pomisli, da je od teh omikanih obtožencev bil obsojen le eden na 20 gld. globe — tedaj se pokaže gorostasno nasprotje v tem, da so bili neolikaneci obsojeni na leta in mesece ječe. Kdor nas razume, nam dá pravo!

„La lingua barbara“ nazivljajo „Sentinella“, „Corriere“, „Piccolo“ ecc. naš lepi

slovenski jezik. To pisanje obsojajo vsi trezno misleči ljudje — le naše državno pravdnštvo ga menda odobrava. Da je to resnica, nam je dokaz prvič dejstvo, da ni zaplenilo omenjene časopise, ko so pisali to vest, s katero so Slovence postavili v isto vrsto s Culukafri in drugimi narodi, katero so mogoče menj barbarji od onih, kateri so v uradništvu laških časopisov primorske dežele in drugič — ker je zaplenilo „Sočo“, ki se je postavila v brambo proti takim izzivajočim napadom. Seveda, Slovenci so tukaj le, da nesejo denar v žepe onih, kateri jih prezirajo in če nočejo delati tega z lepa — jih nekdo hoče prisiliti.

„Sentinella“ — milosrčni bratje in narodnost. — V svoji številki 11. t. m. je prinesla „Sentinella“ vest, da zobozdravnik v bolnišnici milosrčnih bratov nima posebne ozirnosti na one nesrečnike, kateri morajo vsaj začasno pod njegove klešče. Največ jo pa jezi, ker dotični milosrčni brat poprašuje po narodnosti one, kateri si pridejo zobe izdirat. Trdi še celó, da, ako je tak nesrečnež Italijan, da mu takrat izdere zob — con maniera... slovena, to je na „barbarski način“, uprav takó, kakor postopajo nekateri še dandanes v zaželjeni deželi z neljubimi osebami, n. pr. s Frezzijem, katerega so se rešili kar čez noč! „Sentinella“ je morala popraviti svojo vest.

Tombola! — Štev. 48, 59, 66 činijo sicer le terno — za našo „Sentinello“ so pa celó tombola! Zakaj? Ker so zgodovinske letnice. V teh letih se je namreč prelilo obilo naše krvi v Italiji, in slednjič je nekdo zadel resnično tudi tombolo — vsled katere je nastal prevrat tudi pri nas. Številka 66 je posebno usodepolna za Slovence, ker takrat je prišlo v naše kraje nekoliko oseb, katere danes vedrijo in oblačijo — na Primorskem! In tega je „Sentinella“ vesela!

Alle ore 20½. — Za našo „Sentinello“, katera je pričela šteti ure po običaju v Italiji, se je začel ravnati tudi naš magistrat. Kdor ne veruje, naj se prepriča na vsopredih mestne godbe! — Mi sicer nismo nasprotni tej novosti, vendar se ji ne moremo udati, predno se o tem ne izrečejo druge pristojne oblasti v Avstriji in ne v Italiji. Za nas veljajo navade v Avstriji, nekdo pa posebno hrepeni po onih v Italiji.

Ali ni tudi to „bojkot“? — Na sledeče vprašanje prosimo odgovora od strani slavnega državnega pravdnštva v Gorici: V Pulju je umrl neki Slovenec. Njegovi sorodniki so hoteli dati tiskati slovenske osmrtnice v Martinoličevi tiskarni, a slednji jih ni hotel prevzeti v tisek. Šli so torej v drugo tiskarno nekega Rovinjsca; ta je osmrtnice tiskal po naročilu. Da ne bi to bil nikoli storil! Sedaj ga namreč napadajo vsi laški časopisi Primorja in hujskajo proti njemu. Ker je znano, da slično pisanje v Gorici ni dovoljeno posebno nam proti našim hudim nasprotnikom, se nam čudno dozdeva, da druga državna pravdnštva na Primorskem, posebno rovinjsko in tržaško, take „hujskarije“ dovoljujejo, naša gospodarska borba pa se za branjuje! Mari nismo vsi enaki pod istim paragrafom kazenskega zakonika?

Vsi se morajo udati — laški prevzetnosti! — „Sentinella“, katera je, da se poslužimo recepta mlajšega Božiča, v pravi besedi „Hetzblatt“, potem ko se je naveličala zabavati čez slovensko liturgijo, slovenske duhovnike, tramvajevje služabnike itd., se je poprijela tudi z vratarjem južne železnice na kolodvoru v Gorici, kateri je miogređe povedano — Nemeč. Ta mož se je ogrešil le toliko, da je vršil vestno svojo dolžnost in ni hotel dovoliti, da mu pod nosom zabavljajo goriški „zelenjači“, kateri so se vračali v nedeljo iz slavnoznanega Gradišča, kjer je bilo kolesarsko tekmovanje. Vrtar se je namreč hotel prepričati, ako so vsi gospodje izletniki tudi plačali svojo potnino in je vsled tega po svoji navadi pobiral potne listke. Sevé, gospodje okoli „Sentinelle“ bi radi imeli povesod „carta bianca“ in tako tudi na goriškem kolodvoru uprav tako, kakoršno imajo tedaj, ko zabavljajo

čez Slovence in naš jezik nazivljajo „linguaggio barbaro“! Altra nazionalità — altri trattamenti!

„Monceschiato“. — Kdor Slovencev — izvzemši renegate v „Sentinellinem“ uredništvu — ugane, kaj pomeni ta beseda v slovenščini, tega bomo posebno čislali, ker nas bo vsaj seznanil z najnovejšo iznajdbo goriškega „Budala“ na polju zemljepisja. Proti tej iznajdbi naj se skrijejo: „Piedimonte“, „Moncorona“, „Montespino“, „Sanpasso“ itd., kajti njih zvezda je potemnela pred najnovejšo slovensko vasjo „Monceschiato“ — Rihembergom namreč. „Sentinella“ naj se potruži, da dobi kmalu tudi „patento“ za svojo iznajdbo, — mesečarja dobi v Trstu.

„Sentinella“ kliče tuje v deželo! — Goriško „Budalo“ je prineslo natančno, seveda po svoje zavito poročilo o družbi 11 godcev iz Italije, ki so došli v Gradisce ob Soči in ondi takó silno ustrezali Lahom, da so hoteli imeti še dva dni dovoljenja po vrhu; toda glavarstvo ni hotelo dovoliti, in zaradi tega — pravi „Sentinella“ — je družba u mir a l a k o t e. Ali so takó malo zaslužili s svojo „umetnostjo“ iz domovine „avite colture“? „S.“ se je silno razkačila nad glavarstvom, ker ni hotelo dati dovoljenja. — Načelnik tej godbi je dobil sedem dnij zapora radi razžaljenja oblasti. — Našim lahonskim listom bi bilo ljubo, ako bi došla k nam vsa lačna golazen iz Italije, — a naši Slovenci so jim „usiljivi tuje“, če so tudi sinovi te dežele!

„Lega Nazionale“ vzgaja duhovnike. — Tudi letos čitamo v lahonskih časopisih razpis podpor mladim, ki bi se posvetili učiteljskemu ali duhovskemu stanu. Moremo si pač misliti, kakošni učitelji in duhovniki bodo iz mladeničev, katere sprejme „Lega“ v svoje varstvo! Ali mlada laška duhovščina ni še dovolj fanatična?!

Mangiando vien l' appetito! — Po slovenski bi se to reklo: Z jedjo raste tek! — In res: Po vzgledu v Trstu so delovali naši Lahoni v Podturnu, potem pri sv. Antonu, najzadnje na Placuti, pri pogrebu nadškofa ni bilo slišati slovenske besede, — in tako dalje. Kaj smo vedno pravili mi?! In koliko zmér smo morali doživeti! Kje ste varuhi pravice vsaj — v cerkvi?!

V okó jih bode! — Piše se nam: Dne 30. julija zjutraj sem šel v P. obiskat svojega prijatelja. S seboj sem vzel tamburico, katera je imela naroden trak, konec tega pa tri majhne volnene kroglice v narodnih barvah. Tamburico sem zavil v zeleno ogrinjalo, le trobarvene kroglice so se še videle. Ko grem skoz mesto, zapazim, da me marsikdo bistro pogleduje ali nihče mi ni rekel nič. Ko pa pridem do plinove tovarne, prideta dva moža za menoj, gotovo „puro sangue“, katerih eden zapazi te narodne barve, in reče brž družemu na glas: „Čo, čala se biel, blank, roš è blu. Viodis chel brut mostro di un sciaf pursel, se ki quarta ator. Ke dio gi mandares un colp a lui, è a chel chi ia fat che roba“. Jaz seveda sem molčal in šel svojo pot dalje. Kmalu dospem do nove stavbe, pri kateri imajo še zidarji opravka. Bili so tudi ti „puro sangue“, in sicer gotovo „di Lucinico“, kjer pravijo namesto patatis compir in mesto asin sun chel altri cunfin, asin sun chel altri konc. Komaj so ti zapazili narodne barve, zgrabi hitro eden izmed mladeničev žlico motra in ga vrže na me. K sreči me je le nekoliko umazal! Torej še enega traku ne morejo pustiti „i nostris boins e pulis furlans“ pri miru! —

Nesposobnost je v trgovini največja nesreča! Nesposoben trgovec se nikdar ne povzdigne nad navadnega kramarja, ako bi bili časi zanj še takó ugodni. — Nesposobni trgovci so pa tudi nesreča za trgovino v obče, zlasti med nami Slovenci. Ako kak kupec naleti slučajno na okornega, nesposobnega trgovca, pa pravi: Glejte jih, taki so! — Najbolje je, ako taki trgovci kar čez noč izginejo, — narod ne bo imel škode vsled tega, pač pa dobiček!

Ginljiva „patrijotična“ zgodbica. — Bratje dr. W a i z so postali „cavalieri della

Corona d' Italia“ (vitezi reda „krona Italije“.) — Oficijozni „Corriere“ je poslal srečnima bratoma prav presrečno brzojavno čestitko, na katero sta onadva tudi brzojavno in isto tako srčno odgovorila in se toplo zahvalila. — Koliko solza radosti in veselja se je potočilo radi tega patrijotičnega dogodka, o tem kronika molči.

Goriški peki so zopet zvižali ceno kruhu. Kruh iz moke št. 0 stane 20, št. 1 in 2 18 kr., št. 3 16 in št. 4 (mešan z turšično moko) 12 kr. — Kdo trpi poleg? Goriški Furlani gotovo ne, ker jedo mesto kruha polento. Trpijo največ Slovenci!

Altrocchè Lenassi! — V nedeljo 1. avgusta smo videli zopet lep prizor, ki nas spominja na zmago Lenassijevo 18. marca t. l. Tega dne je namreč nastopil svojo službo novi organist v cerkvi na Placuti, ker se je tej službi prostovoljno odpovedal g. Bajt. Nov organist je Seghizzi, in on se je dopeljal — menda po naročilu — v dvoopreženi kočiji, katero so ustavili pri mostu nedaleč od cerkve, razpregli konje in „cvet“ inteligencije na Placuti se je sam upregel ter ga dopeljal pred cerkev, da ga slavnostno umesti na ono mesto, kjer je poprej sedel jeden „sciaf“. Veselje v Izraelu je bilo sevè največ zaradi tega, ker so se rešili Slovenci, kateri ni hotel plesati, kakor so hoteli oni gosti, ampak nasprotno, morali so oni plesati po njegovi godbi. Pri tej priliki si je bojda g. Skrt — kateri ima odjemnike tudi v slov. krogih — stekel tako izredne zasluge, da ga moramo javno pohvaliti. Mi siromašni Slovenci smo pač daleč, daleč zaostali za „Lahi di puro sangue“, ki se tako sijajno odlikujejo po svoji omiki od nevednih Slovencev. Jeden v imenu slov. župljanov.

Nova zaušnica slovenskemu jeziku. — O pogrebu nepozabnega rajnega kneznadškofa je bil mrtvaški govor v stolni cerkvi le v laškem jeziku. Slovenskega smo zastoj pričakovali. S tem je bilo naše narodno čustvo hudo užaljeno. Sklenili smo, da to novo razžalitev molčè pogoltnemo, da se nam zopet ne poreče, da hujskamo. Došlo nam je pa v tej zadevi od našega občinstva premnogo pritožb ustnih in pisnih, da bi mogli vtakniti to zaušnico v žep, kakor smo sklenili. Zatorej se usojamo resno svariti pristojno cerkveno oblast, da mora tudi ona uvaževati v najnovejšem času nastalo veliko narodno probujenost našega ljudstva ter tankovestno paziti, da se bode zvrševala natančna ravnopravnost obeh deželnih jezikov tudi v malenkostih. Slovesno izjavljamo kot javno glasilo slovenskega naroda v goriški nadškofiji, da ne priznavamo laškemu jeziku nobene, prav nobene prednosti pred slovenskim. Nevarno bi bilo, prezirati te več kot opravičene zahteve. Mi hočemo originalov, za prevode lepa hvala.

Hoj „Piccolo“, „Corriere“ „Sentinella“ e compagnia bella! kje ste? — Vaši bratci, delavci iz beraške Italije, so dobili zopet po hlačah. Takrat so jin zravnali hrbe ter jih zapodili v beg Nemci v Karlovih varih. Zgodilo se je nekaj jednakega, kakor pred kratkim v Skednju v trž. okolici — z razliko, da so se hoteli onkrat Slovenci otresti teh laških sitnih beračev, zato so pa gorenji časniki strašansko divjali in kričali o „barbarstvu“ slovenskem, v mestnem zboru tržaškem so mestni očetje kar tulili „razljučeni“ tolikega „zločina“, kličeč na maščevanje redarstvo, orožništvo, vojaštvo, celó vlado itd. Ako bi bili vse Skedenjce poobesili, njih vas zažgali, bi še ne bili zadostili strašanski „razžalitvi“ „avite colture“. — In takrat? O, zdaj nimajo ti laški časniki zoper Nemce v Karlovih varih niti besedice najrahlejše graje; molče, kot bi nič ne vedeli. „Avita coltura“ ni bila takrat v nevarnosti. Treba da to molčanje trdno pribijemo za slučaje, ko prileze laška beračija zopet trgat kruh od ust našim pridnim delavcem.

Kazenska obravnava. — V sredo, 4. t. m. bila je pred okrožnim sodiščem kazenska obravnava proti Jakobu Komelu iz Solkana. Obtožba se je glasila na hudodelstvo izsilovanja, učinjenega s tem, da je Komel dne 26. aprila t. l. izsilil od nekega izvoščeka

Leščaka vsklik „živio“. Komel je bil, to se razume, obsojen radi hudodelstva izsilovanja na dva meseca v težko ječo. Zagovornik g. dr. Franko se je zaman trudil juristično dokazati, da obtoženčevo dejanje ne vstanavlja hudodelstva izsilovanja.

Pri tej obravnavi čitali so se nekateri zapisniki in prepričali smo se, da se s slovenskimi strankami še vedno zapisujejo laški zapisniki. Kdaj bode pač justična uprava odpravila to kričeče preziranje slovenskega naroda na Goriškem?

Sodne oblasti goriške imajo opraviti, kakor vse druge oblasti v deželi, največ s slovenskimi strankami, kar je naravno, ko je Slovencev v deželi dve tretjini. Ali če bi mislil, da uvažuje justična uprava to okolnost, bi se zeló motil. Vsa pečatila (stampilje) za mesto delegovanega okrajnega in okrožnega so izključno laška, ko da bi živeli v blaženem kraljestvu in ko da bi polnili justično vrečo s kolektivinami, vknjižninami in drugimi pristojbinami samo Lahi.

Če pozna justična uprava naše dolžnosti, naj bi vendar enkrat spoznala tudi naše pravice. To je menda pač dovolj skromno, če zahtevamo, da nas po uradih ne smatrajo za „ščave“, ampak za narod, ki nima niti za las manje pravic v deželi, nego jih imajo Lahi.

Slovenščina pa laščina. — Lahi ne opusté nobene prilike, da ne bi zabavljali vsemu, kar je slovenskega. Zlasti se zadirajo kaj radi v lepí naš jezik, ki pa je njim „lingua barbara“. O našem pismenem jeziku trde, da ni jezik ljudstva, ampak neka zmes, katere kmet ne razume. To je sevè, hudobno ali neumno blebetanje, ker ga ni naroda, čegar pismeni jezik bi bil bolj posnet po ljudski govoric, kot je slovenski. Lahi imajo najmanje vzroka predbacivati slovenskemu jeziku nerazumljivost. Pretečeni mesec vršila se je pred milanskimi porotniki velikanska kazenska pravda proti nekim sleparskim baronom iz Sicilije. Klicanih je bilo na obravnavo nad 180 prič, večinoma Sicilijancev. Le-ti so večinoma znali samo sicilijansko narečje, ne pa pismenega jezika italijanskega, v katerem se je vršila obravnava. Sodniki, državni pravdnik, zagovorniki in porotniki pa niso znali sicilijanskega narečja in tako so se morali poslužiti tolmačev, da so se razumeli gospodje Italijani iz Milana in gospodje Italijani iz Sicilije! Kaj takega se pri nas vendar nikoli ne pripeti, ker pravilno slovenščino razume tudi najtrši slovenski kmet v Istri, Goriški, Kranjski, Koroški, Stajerski, na Ogerskem in v Italiji. — Da se Lahi mejsebojno popolnoma ne razumejo, potrjuje tudi dopis iz Rima v časopisu „La Sera“ z dne 4. t. m. Da se nam ne poreče, da zavijamo ali slabo prevajamo, ponatiskujemo deloma dopis v laščini, ki slove:

„Un piemontese, un lombardo, un veneto sono tanto lontani, per tipo fisico e caratteri etnici da un toscano e da un napoletano, quanto è più di un boemo da un ungherese.“

Si dice, è vero, che gli italiani sono fra loro collegati dal comune vincolo della lingua, ma anche questa è una affermazione teorica che non trova riscontro nella pratica.

La lingua italiana, eccezione fatta della Toscana, non è lingua viva e parlata, non è il linguaggio del popolo. Il legame della lingua è un legame puramente letterario, il popolo, la maggioranza cioè degli italiani, parla in dialetti. Ora anche qui le differenze glottologiche e radicale dei dialetti in Italia è sostanziale tanto quanto le diverse razze che l'abitano. Le disparità fra le forme dialettali di Milano, Venezia e Torino, con quelle di Bologna, Ravenna e Forlì; di Genova e Savona con Firenze e Roma; di Ferrara e Piacenza con Napoli e Reggio Calabria, sono altrettanto marcate di quelle che si riscontrano nel vostro Impero fra Budapest e Vienna, fra Praga e Trieste.

Non parliamo poi delle isole: la Sicilia e specialmente la Sardegna parlano dialetti che hanno rapporti colla lingua scritta italiana, come il sanscrito col veneto“.

„Živio“ ni več „provokacija“ Lahov. Čujte, kaj piše „Sentinella“: Zbrali v Beljanu o priliki „šagre“ sv. Ane v hiši mar-

kiza Fabrisa na klic: Živio Savoia-Petrović..... 11 kron.

Čudno, da ni padlo „S.“ pisarju pero iz rok, ko je pisal ta „živio“. Sicer umejemo, da se lepo sliši tudi „živio“, ako je takoj na to — „Savoia“. „Živio Avstrija, živili Slovenci!“ taki klici pa ostanejo še nadalje „provokacija!“

„Vipavska železnica“. — „C.“ zahteva da pri vipavski železnici naj ima vlada glavno besedo in ne konsorcij, češ, saj zasebni udeležniki so plačali le 50.000 gld. — „C.“ bi seveda rad videl, da bi imela tržaška vlada vs o besedo tudi pri tem podjetju, ker v tem slučaju bi bilo enako, kakor da ukazuje — „Corrierovo“ uredništvo!

Poroča se nam, da je slavni pristojbniški urad v Trstu jel pozivati z nemškimi plačilnimi nalogi, v kar je dosedaj rabil slovenske tiskovine! Torej tudi tu „napredek“! Slovenci zahtevajte vedno izključno le slovenske pozive!

Slovenska šola v Furlanski Versi. — Brez sale, le čitajte! Tudi občinsko starašinstvo v Versi je dovolilo mali donesek za Zorutov spomenik, kateri nameravajo postaviti naši Lahoni v slovenskih Ložah. Neki Francesco Colaut po domače Drian, pa se je uprl takemu donesku in predlagal, naj se ta znesek dovoli raje kot prispevek za ustanovitev — slovenske sole.

Lahonski listi so vsi po koncu radi te grozovite novice iz Furlanije. „Sentinella“ naravnost poziva občinske može v Versi, naj vržejo iz starašinstva tega — norca!

Kdo vé, če ubogi Drian nima za svojo vas pametneje misli nego vsi ostali? Slovenščina bi Furlanom kaj hasnila, Zorutov spomenik v Ložah pa bo — hiša na pesku!

„Agro monfalconese“. — Zdi se, da conte Tullio je zmagal — in lepo število konsortistov lahko izstopi. S tem bi konsorcij razpadel. Laški listi že upijejo, naj vlada sama doloži vso potrebno svoto za to podjetje — peščice spekulantov.

Ustavljanje vlaka v Devinu. — Do 20. septembra t. l. se bo brzovlak št. 1003, kateri gre iz Kormina v Trst, ustavljal tudi v Devinu ob 7:47 zjutraj.

Novi poštni urad v Gorenji Vrtojbi. — Nismo sicer uradno obveščeni, vendar naznanjamo po dobro poučenem „Corrieru“, da je ustanovljen novi poštni urad v Gorenji Vrtojbi, kateri bo posredoval mej Biljami in Gorico preko poštnega urada v Mirnu. — Pri Rebku baje dobé tudi pošto. — Pričakujemo uradnega obvestila.

Novi zdravnik v Sežani. — V Sežani se je naselil zdravnik dr. Josip Vilimek, rodom Čeh, govori dobro slovenski. Ker se je čutila že več let velika potreba še jednega zdravnika za gornji Kras, ker c. kr. okrajni zdravnik je uradnim potom preobložen, je pač to kaj veselo znamenje, da se je drug zdravnik naselil v Sežani. Rodoljubi, župani in drugi p. t. gospodje, podpirajte ga!

Tržaške novice. — V Rojanu pri Trstu je ustanovljen novi poštni urad. Napis je samo laško-nemški; slovenski je bil sicer nasvetovan, a slednjč izpuščen. Bog vé, kdo je imel jezicek na vagi!? — Pekovski pomočniki še vedno štrajkajo; njim so sledili tudi drugi iz drugih podjetij, a so se že vrnili k delu; mizarskim pomočnikom se je baje zboljšala mezda za 10 kr. na dan. — Vršila se je 10. t. m. zopet razprava proti nekaterim okoličanom radi volilnih izgredov. Sevč, bili so vsi obsojeni. — Rojanski župnik Jurca je bival nekaj časa v Sežani, kjer je služil slovensko(?) sv. mašo. Tam je bilo tudi veliko njegovih častilk iz Trsta.

Bralno društvo „Domovina“ v Volčjemgradu je imelo v nedeljo 8. t. m. svoj letni občni zbor. Po odobrenju dnevnega reda so bili izvoljeni v novi odbor ti-le gg.: Štefan Štolfa, predsednikom; Jožef Jurca, podpred.; Ivan Štolfa, tajnikom; Vinko Štolfa, blagajnikom; — Ivan Štolfa, Jožef Rebula, Ivan Kosmina in Karol Štolfa pa odborniki.

Društvo za podporo rokodelcev v Lokavcu bo imelo 22. t. m. svoj redni občni zbor z volitvijo predsedništva in odbora. —

Z ozirom na ta zbor, naznanjata predsednik I. Lokar in podpredsednik I. Slokar, da ne sprejmeta nikake časti v društvu ter se zahvalujeta na dosedanjem zaupanju.

V Ravnah pri Cirknem je bil velik požar. Pogorelo je 7 gospodarjem 11 poslopij, s shranjenimi pridelki vred. Pogorel je tudi cerkveni stolp; zvonovi pa so padli na cerkveni obok ter cerkev hudo poškodovali. Škoda je velika. Unelo se je po nesreči pri kuhanju. — Zavarujte se!

Iz Oseka se nam piše: V zadnjem „Primorskem listu“ je bila popisana slovesnost, ki se je vršila v tukajšni občini o priliki nove maše preč. g. Antona Glešič-a. Resnično se mora priznati, da sta občina in cerkev vse svoje sile napela, da bi se ta slovesnost, ki je bila v naši občini edina v tem stoletju, na dostojen način sponesla. Vse to je dopisnik v „Pr. L.“ popisal; ali svoje želo je hotel vsaditi v domače pevce. Gotovo, da meri izobrazenost pevcev po sebi, drugače bi ne mogel tako ojstro jih obsoditi. Treba je pomisliti, da pevcu so kmetje, delavci brez vsake izobrazbe in priznati se jim mora, da so v družbi z organistom, ki je tudi kmet, po svojih močeh dovolj, dá, veliko storili. — Vse drugače se mora soditi tehnično izobrazene pevce kot navadne kmete, ki celi teden delajo in se le ob nedeljah vadijo nekoliko v petji. Toliko v odgovor dopisniku v „Pr. L.“

Iz Gaberja pri Ajdovščini. — V ponedeljek 9. t. m. ob 1¹/₂ je tresčilo vrh zvonika tukajšnje cerkve; od tod je udarila strela v cerkev, kjer je užgala dve zastavi. Škode je okoli 300 gld. Občina nima do sedaj še strelovoda, zatorej menim, da je ta nesreča občinarje vzdramila, da napravijo strelovod. Gaberka.

V Velikih Žabljah na Goriškem se je ustanovilo „Bralno društvo“. V odbor so bili voljeni gg.: Andrej Paljk, predsednikom; Anton Merkelj, podpredsednikom; Franc Vilhar, tajnikom; Josip Vertovec, blagajnikom; Filip Merkelj in Andrej Samec odbornikoma. Novo ustanovljenemu društvu kličemo: Slava!

Požar v Idriji pri Bači. — Poročajo nam, da 5. t. m. ob 3. zjutraj je nastal ogenj v večji hiši sredi vasi; ogenj se je hitro razširil in kmalu je bilo vse v ognju. Pogorelo je pet poslopij; iz neke hiše so se komaj rešili ljudje v samih srajcah. — Pridnosti in vstrajnosti domačih ljudij se je zahvaliti, da ni pogorelo najmanj 15 poslopij. Prihiteli so tudi orožniki s Slapa, da so ljudstvo bodrili in vodili pri delu. — Dopisnik ostro prijema nekatere domačine, ki so rekli: „Prišel sem iz hiše, in ko sem videl, da gori tam sredi vasi sem hitro tekel v — posteljo“. — Hrabri vitezi, vrli ljudje so to! Skoro ne moremo verjeti, da se dobé taki možaki v Idriji pri Bači! Zato smo imena izpustili!

Iz Tolmina. — Podpisani načelnik Tolminskega veteranskega društva v deputaciji z dvema gg. odbornikoma pl. J. Premersteinom in Rutarjem je nabral v Tolminu gld. 44.25 za spominek slovensko-vojaškemu junaku baronu Andreju Čehovinu. Čč. gg. darovalci so: Miroslav grof Marenzi, c. kr. okr. glavar gld. 10. — Po 5 gld.: Marušič, c. kr. davkarski nadzornik; Gabersček, župan in Devetak, c. kr. postar. — Po 3 gld.: Dr. Triller, advokat; Ljud. Kacafura, obč. odbornik in Hier. Kacafura, obč. odbornik. — Po 1 gld.: Cigoj, kaplan; Pencin, kaplan; Berlot, c. kr. vodja zemlj. knjige; Kavs, c. kr. tajnik pri glavarstvu; Milotič, c. kr. davkar; Reja, c. kr. davk. oficijal; Siuccon, c. kr. davk. pristav, in Vosika, c. kr. gozdni komisar. — Po 50 kr.: Carli, c. kr. kancelist; Kraševce, c. kr. kancelist; Kopač, diurnist pri glavarstvu, in Križnič, trgovec in delopovzetnik. — Gabersček, trgovec, 25 kr.

Omenjeni znesek je podpisani izročil tu na letovišču bivajočemu predsedniku sl. goriškega veteranskega društva blagorodnemu gospodu Jacobi-ju, koje postavi krasen in dragocen spominek z velikimi častmi odlikovanemu hrabremu junaku v njegovi rojstni vasi gorenji Braniči prih. leto v proslavo 50-letnega vladanja Njegovega veličanstva cesarja Franja Josipa I.

Slavno goriško veteransko društvo se je v posebnem pismu na podpisanega jako laskavo in toplo zahvalilo za izročeni znesek, kar naj blagovolé vzeti na znanje vsi čč. gg. darovalci.

Za Tolminsko veteransko društvo v Tolminu, 10. avgusta 1897.

Andrej Vrtovec, načelnik.

Iz Kobarida nam poročajo: — „Tukaj se je že dobro prejelo geslo „Svoji k svojim“. Le trije trgovci se še nekam čudno obnašajo, toda treba jih bo izmodriti, — saj sredstvo za to je v rokah narodnih kupovalcev. — Čudili smo se novici, da v Boleu niti nimajo vžigalic družbe sv. C. in M. O, to smo pri nas drugi tiči! V marsikaki štacuni niti drugih ne prodajajo kakor edino naše vžigalice. In to je prav! Kupovalci, zahtevajte le te vžigalice!

Razgled po svetu.

Politični drobiž. — Češki poslanci so imeli prošli teden shod, da se dogovorijo o pomočni akciji obzirom na povodnje. Isto so storili tudi nemški poslanci Češke. — Na dnevnem redu so še vedno napadi Nemcev na Čeh. V Hebu bojkotujejo Čeh. brez ikakega ozira. Vsim tam bivajočim Čehom so Nemci odpovedali stanovanja, mej njimi tudi uradnikom tako, da je 121 rodbin izloženo na milost in nemilost besnih Nemcev. Ne ve se, kaj je ukrenila vlada proti takem postopanju! — V Celovcu so bili sklicali shod nemških županov, a do tega ni prišlo, ker je bil prepovedan. — Deželne vlade Češke, Moravske, dol. Avstrije, Galicije itd. sedaj preiskujejo poškodbe, katere je vzročila povodenj. Povodenj pada deloma, a tudi raste, posebno na Ogerskem, kjer se je zgodilo veliko nesreč. — V Ogerski zbornici je prišlo do sporazumljenja mej vlado in opozicijo in sedaj tečejo razprave gladko. Sprejeta je nova osnova zakona glede porotnih sodišč, vsled katere se bodo razpravljale vse protne razprave le v Budimpešti. Ker je navezana tudi Reka prili v potrebnih slučajih pred peštansko poroto, je reški župan protestoval proti temu in zahteval popolno neodvisnost Reke. Ali doseže kaj? Bodo li Rečani složni, ni dvoma, da zmagajo tudi tukaj, kajti ogerska vlada se boji zameriti še reškim „italijanskim ungeresom“. — Hrvatski sabor je včeraj (12. t. m.) razpravljal o volitvah opozicijskih poslancev. Na dnevnem redu je bil predlog odsekov, da se uničijo volitve dr. Vrbanica, dr. Ružića, dra. Brlića, urednika Pasarića, župnika Rancingera in posestnika pl. Bedenkovića; nasprotno predlaga, da se izvolitev dra. Derenčina potrdi. Poslednji je bil izvoljen v Djakovem. Ne dvomimo o tem, da stori večina to, kar predlaga odsek. — Srbski cerkveno-narodni shod v Karlovcih je odložen. — V Splitu v Dalmaciji so imeli Srbi shod, pri katerem je večina sklenila, da se ima nadaljevati sporazum mej Hrvati-narodnjaki v Dalmaciji in se potezati za to, da se tak doseže tudi kjer živijo skupno Hrvati in Srbi. Manjši del Srbov, katerim je glasilo „Dubrovnik“, so hoteli imeti sporazum z Italijani. (oj bratje, kam jadrate?! Veseli nas, da je zmagal pametnejši predlog, kajti, kdor ne mara brata za brata, dobi ptujca za gospodarja. To naj si zapomni „Dubrovnik“! — Srbski kralj Aleksander je bil na Dunaju, kjer je obiskal svojega bolnega očeta Milana. — Bolgarski knez Ferdinand je obiskal s svojo soprogo turškega sultana v Carigradu. — Nemški cesar Viljem s svojo soprogo pa je obiskal ruskega carja v Petrogradu. Bila sta slovesno sprejeta. — Iz Madrida brzojavno poročajo, da je umorjen tamošnji ministerski predsednik Canovas. Ustrelil ga je anarhist, ki je rodod Italijan iz Napolja. Povsod so torej napadalci in morilci le Italijan, kar seve, ni „barbarski“, ker je baje to njih poklic. — Glede grško-turške pogodbe še ni dognana sporazumljenje.

Napovedan kritičen dan — velika povodenj. Znani vremenski prorok Falb je

zopet enkrat približno uganil. 29. dan julija je označil kritičnim, in res so imeli v Godoviču nad Idrijo minoli teden 3 sekunde trajajoč potres s podzemskim bobnenjem; 3. t. m. pa zopet v Staremtrgu pri Ložu. — Na Dunaji pa je povodenj te dni povzročila silovito nezdgo. Ta strašna katastrofa je povsem nenadjeno zalotila tudi druge severne pokrajine naše države: Češko, obe Avstriji, Solnograško in Koroško. Uničeno je mnogo imetja, vsa letina in zgubljeno je tudi mnogo — človeških življenj. — V Trutnovu na Češkem so se potopile kar cele rodbine. Po ulicah tega mesta je bilo videti mnogo uprav groznih prizorov. Ljudje so videli, kako se nesrečniki boré z vodenim elementom, a niso mogli pomagati. Komaj so n. pr. rešili žibel, ki je plavala po vodi in v njej — dete. — Naravnost neverjetnih činov človeške srčnosti je dovršil sodni adjunkt dr. Mally, ki je tvegaje svoje lastno življenje, rešil 32 osebam življenje. Družega za družim, in gazé po vodi do vratu, je odnesel te siromake iz neke hiše, katera se je — ko je odnesel zadnjega — tudi res porušila. — Od Toplic do Eichwalda (Češko), kjer je velika Terezijna kopel, je voda porušila 34 novih hiš. — V selu Bistrica-Weiskirnitz je porušila veliko tovarno železa. Laba je preplavila vse polje. Ljudje beže na višine. Mnogo mrtvih. Kruha ni, ker so vse pekarne pod vodo. — Blizu St. Pöltna je voda prodrla progo in osobni vlak je padel v vodo, strojevodja se je ubil, kurjač in več ljudij je pa bilo ranjenih. — Pa tudi z Nemškega prihajajo poročila o velikih poplavih. Tudi ondi je utonilo mnogo ljudij, zlasti otrok in reševalci pri človekoljubnem delu, pa delavcev in delavk, ki so šli v tvornice. — Tudi v Rusiji traje povodenj še naprej. Poročajo, da je velik del pokrajine ob reki Kerč pod vodo. Ponesrečilo je že okoli 150 oseb. Našli so še le 16 trupel, ostale je najbrže odnesla voda v morje. — V Maršavu na Češkem je voda odnesla polovico sodnega poslopja in blagajno s sirotinskim denarjem. — V Ištu ne morejo ljudje nikamor. Cesar, ki je bival tam v svoji vili na letovišči, ni mogel na Dunaj. Več hiš se je ondu že podrlo, tako tudi v Trutnovi in v Ausse. Cesar je ukazal pripeljati s čolni živeža v letovišče, kjer vlada nečuvena druginja; cesarica pa nabira osebno milodare za nesrečne kraje. — Dunaj sam je občutil skoro najhuje in škoda je neprecenljiva in nepovračljiva. Mesto je proti strani Donave v veliki nevarnosti. Donava (reka) je narasla že 530 metrov nad normalom, a še vedno narašča. Že v Pratu — v Benetkah — je voda. Pri Tulnerfeldu je pridrla Donava v daljavi 100 metrov našip, in voda je udrila z grozno silo preko Tulnske doline, pokrivajoč polje in travnike visoko s kalnimi valovi. Ljudstvo beži iz hiš, katere stoje že globoko v vodi. S čolni se rešujejo ljudje na vse strani. Fran Josipova železnica je ustavila promet. Praga in Budjevice sta poplavljeni. Cesar je podaril za žrtve povodnji na Češkem 30.000 gld. Ištu je podaril 1000 gld. Za Nižavstrijsko 20.000 gld. Zadnje vesti javljajo, da povsod voda pada. — V Kremenčuku v Galiciji se je kopalo štiristo žensk. Voda je odnesla kopališče, več ko dvesto žensk je utonilo.

Raznoterosti.

* **Tisočletja star kruh.** — V egiptškem oddelku kraljevskih muzejev v Berlinu se nahaja nekaj komadov kruha, ki izvirajo iz groba Mentuholepa in so bili pečeni okrog leta 2500 pred Kristusom. Ko so našli te kruhe imeli so deloma ploščato okroglo deloma kegljasto podobo, danes so skoro že sam prah. Nedavno je profesor Witmack preiskal te kruhe. S pomočjo drobnogleda je mogel dognati, da so kruhi pečeni iz ječmeneve na debelo smlete moke. Ta uspeh preiskave potrjuje zopet domnevanje, da je ječmen stareji nego pšenica.

* **Dekle, ki je nenadoma izgubilo govor.** — V Glogavu se je nedavno dogodil ta-le čudni slučaj: Jedna deklica III. razreda mestne šole je nekega dne o pouku kar nenadoma izgubila — besedo. Napisala je na papir in javila učitelju, da čuti, da ne more govoriti. Dekleta so odvedli na dom. Stariši so seveda hiteli po zdravnika, toda, ko je isti dobro pregledal dekleta, je konstatiral

dosti redek slučaj: „da je dekle vsled nezadostne krvi in nervoznosti kar hipoma in brez vidnih znamenj izgubilo govor“. Nadeja se pa, da se z uporabo elektrike in umetnim ravnanjem zopet razveže jezik.

* **Nekaj za krčmarje.** — Navada, da krčmarji pritakajo pivu, katero postavljajo pred goste, je spravila na Češkem 20 ljudij v grob. Kako strupeno je obležano pivo, tega ni treba povdarjati in krčmarji to sami dobro vedo. Nečloveško je torej, da nekateri krčmarji prodajajo že plačane ostanke in oslinke še enkrat in zastrupljajo človeka, kateremu je vendar zdravje prvo na svetu. Naj bi poslušali tudi krčmarji včasih glas vesti!

* **Velika lakota na Kitajskem** — zlasti v središču cesarstva ob reki Jangtze-kiang, razsaja huda lakota. Ljudje cepajo na tla in na stotine mrtvih leži na obrežju reke vsaki dan. Uzrok lakoti je slaba letinja lanske leto.

* **Žensko delo na Nemškem.** — Ženski spol se vedno bolj odtujaše svojemu pravemu namenu. Kruto gospodarstvo kapitalizma ga ne sili samo k lahkem delu, marveč tudi težkemu delu se mora privaditi, ako hoče zmagovati v boju za obstanek. Tako delajo že ženske pri kovinjskem obrtu na Nemškem. Leta 1895. je bilo pri tem obrtu izmed 873.180 delavcev 38.743 žen in deklet. S pločarskim delom se je pečalo 4673 žensk. Pri izdelovanju svetilk in dratnine je skoro jedna četrtnina vseh delavcev žensk. Celó z navadnim kovaškim delom se preživí 374 žensk.

* **Vredba plače delavcev.** — Mestni svet v Antverpmu na Nizozemskem je sprejel določbo, s katero se mestnim delavcem določuje najmanjša ali minimalna plača. Po tej določbi dobivajo: mehaniki, kotlarji po 40 centimov, t. j. skoro 40 kr. avstr. velj. na 1 uro; kamnoseki, mizarji, zidarji, tesarji po 35 cent.; navadni delavci po 27 cent., vajenci po 12 centimov. Za nočno in nedeljsko delo se plača jedna tretjina določene plače več. Nočni čas se šteje od 9. ure zvečer do 4. ure zjutraj.

Narodno gospodarstvo.

* **Mazilo za gonilne jermene** — Vzame se deset delov lanenega olja in štiri dele svinčene gladine in kuha v vodi tako dolgo, da ohlajena poskušnja gosta kot obliž. V to se prilije toliko terpentinovnega olja, da nastane firnežu podobna tekočina.

* **Novi travniki** običajno dajo sprva mnogo sena, a pozneje pa njih rodovitnost poneha. Če se pa travniki pokrijejo s steljo, prstjo in gnojem po zimi, pa nadalje ohranijo rodovitnost.

* **Ločje** raste po travnikih, kateri so premokri ali pa jim nedostaje apna. Da se ta zboldljiva trava s travnikov odstrani, se morajo travniki osušiti in nanje je navoziti apnenega laporja, ki je boljše nego žgano apno.

* **Dajanje zdravil prašičem.** — Bolnim prašičem je težko zdravila dajati. Lahko zaide v sapnik in potem se prašič zaduši ali pa se jim vnemó pluća. Najbolje je, če daješ prašiču zdravila, kadar leži in mu pri tem gobec kvišku vzdigneš.

* **Kako ravnati z izpraznjenimi vinskimi sodi, da ostanejo zdravi in ne- usmrajeni?** — Vinski sod naj se po porabi toliko časa pere z vodo, da gre iz njega čista voda. Potem naj se v senci posuši, zažvepla in dobro zabije ter shrani v klet. Pred porabo se mora zopet dobro izprati, da gre iz njega vsa žveplena sokislina.

* **Fosforovokisló apno** je dober pridevek krmi za vsako živino in se ne da nadomestiti s kako drugo rečjo, izvzemši s krmo, katera ima veliko fosforovokislega apna v sebi. Taka krma je na pr. seno, katero je rastle na travniku, pognojenem s Tomásovo žlindro. Naša tla so uže od narave revna glede fosforove kisline, zato jo tudi primanjkuje v krmi, ki je na njih pridelana, in to tem bolj, ker smo iz tal izsesali veliko fosforove kisline, ne da bi mislili na nadomestilo.

Dunajska borza

16. avgusta 1897.

Skupni državni dolg v notah	102 gld.	35 kr
Skupni državni dolg v srebru	102	40
Avstrijska zlata renta	124	05
Avstrijska kronska renta 4%	101	65
Ogerska zlata renta 4%	122	60
Ogerska kronska renta 4%	100	10
Avstro-ogerske bančne delnice	952	—
Kreditne delnice	365	50
London vista	119	70
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	67 1/2
20 mark	11	75
20 frankov	9	52 1/2
Italijanske lire	45	10
C. kr. cekini	5	64

Tržne cene.

	za 100 kilov	
Kava: Santos	gld. 130—	do 140—
Sandomingo	160—	—
Java	160—	164—
Cejlon	185—	—
Moka	180—	—
Sladkor	36 1/2	37—
Špeh	52—	56—
Petrolij v sodu	18 3/4	—
v zaboju	6—	—
Maslo surovo	75—	—
kuhano	85—	—

Moka: (Majdičeva):

št. 0 gld. 15—	št. 1 gld. 14 70,	št. 2 gld. 14 40,
„ 3 „ 14—	„ 4 „ 13 60,	„ 5 „ 13 20,
št. 6 gld. 11 30,	št. 7 gld. 5 50	

Ogerska:

št. 0 gld. 20 20,	št. 1 gld. 20—,	št. 2 gld. 19 70,
„ 3 „ 19 20,	„ 4 „ 18 90,	„ 5 „ 18 60,
št. 6 gld. 17 70.		

Otrobi debele	gld. 4 60	do 5 20
drobne	5—	5 20
Turšica navadna	5 70	6 20
Oves	6 80	7 20

Poslano. *)

Miha Pintar, pokojnega Matevža, iz Podsabotina in **Jožef Radikon**, pokojnega Antona, iz Podsabotina sta, od Josipa in Mihe Mariniča, veleposestnikov iz Podsenice tožena radi prestopka zoper varnost časti po § 487. k. z., dala na zapisnik slavnega c. kr. za mesto delegovanega kot kazenskega sodišča v Gorici dne 7. avgusta 1897., proti temu, da sta Josip in Miha Marinič odstopila od tožbe, ne zahtevajoč njiju kaznova tje, naslednjo

izjavo.

Obžalujeva, da se je bila raznesla vest, da sta obtožitelja Miha in Jožef Marinič pri volitvah v velikem posestvu prodala svoj glas laški stranki; da je to ljudstvo obče govorilo; da sva midva to verovala in sama tudi govorila. Danes sva prepričana, da to ni resnično in to priznaveva. Tudi dovoljujeva gospodu Josipu in Mihi Mariniču, da sme sta na najine stroške razglasiti to izjavo v «Primorcu».

*) Za sestavke pod tem naslovom je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor nalaga tiskovni zakon — Op. ur.

Loterijske številke.

14. avgusta:

Trst	49	34	28	45	10
Linc	27	89	75	35	21

Zdravnik
Dr. M. Keršovani
ordinuje v lastni hiši
v ulici Barzellini h. št. 2.

Oglas.

Opozarjamo slavno občinstvo, da dose-danji naš potovalec g. Josip Barbul ni več v naši službi.

V Gorici, 13. avgusta 1897.

Saunig & Dekleva.

Artur Makutz

klepar

v Ozki ulici št. 1 v Gorici.

priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in na deželi za razne kleparske dela.

Deloljubne

osebe — povsod — katere trajni denarni zaslužek iščejo, naj pismeno povprašajo pod „Zukunftsvorsorge“ Gradec, poste restante.

Trgovce in krojaški mojster

FRANC NOVIČ

v ulici sv. Klare št. 6 v Gorici
izdeluje

obleke po meri po najnižji ceni,

prodaja vsakovrstno sukneno in domače blago. Priporoča se p. n. gospodom v Gorici in na deželi, kakor tudi častiti duhovščini za blagohotno podporo.

Prvi in najstarejši

fotografično-umetniški zavod

Antona Jerkiča v Gorici na Travniku

(poleg nedškofije št. 11)

Prevzema vsa v fotografično široko spadajoča dela do naravne velikosti; izdeluje fotografije na porcelan, broše (najnovejša iznajdba), na žido, platno itd., akvarele, oljnathe slike; posnema po starih fotografijah pomanjševalno ali povečevalno na najokusnejši način. Neprekosljivo delo jamči. Cene poštene. 26—2

Mrežasto steklo

patentovano, najboljši material za gornja okna, tla, tovarniška okna, strešna okna. Posebne prednosti: Kar največja varnost proti prodrenju in prebitju, nadležnih žičnih mrež ni treba, varnost proti ognju je jako velika, ako se zlomi ostane gosto, ker žična vložka drži steklo skupaj, svetloba prodira jako močno in je učinek luči, kakor še nikdar doslej. Pri mnogih državnih in zasebnih zgradbah se je vporabilo v obsežni meri z najboljšim uspehom. Mnogobrojna spričevala, prospekti in vzorci so na razpolaganje.

Steklene kocke

za razsvetljenje prehodov, prevozov, podzemskih hodnikov ali predorov, gladko ali s površino v raznih vzorcih; belo, na pol belo (okolu 30 od sto cenejše) navadno surovo vliho steklo) in barvano; z železno žično vlogo ali brez nje.

Aktien-Gesellschaft für Glasindustrie vorm. FRIEDR. SIEMENS, Nausatz, bei Elbogen (Böhmen). 697—1

Drugi izdelki: Vsakovrstne steklenice, stekleniški avtomatični zamaški, steklene plošče in steklene črke.

Zastopstvo in zaloga pri gospodu

H. Hausbrandt v Trstu.

Vaclav Zima,

izdelovalnica gospodarskih strojev v Přepychach u Opocna na Češkem, izdeluje kot posebnost

Čistil. mline za žito

po svojem patentovanem izumu. Mlini so znani v novejši dobi kot najboljši.

Slamoreznice z noži notri brušenimi, ki so pripoznane kot najboljše, kakor tudi

Žitni drobileci z mlinskimi kamni

svojega patentovanega izuma, ki se od drugih močno razlikujejo, se lože gonijo in bolje delajo.

Univerzalni brzi pralni stroji z žmikalniki,

ki so neizogibni za vsako hišo, ker se z njimi pri pranju polovico prihrani.

Za vse svoje izdelke jamčim najboljšo jakost, solidno postrežbo in zelo zmerne cene. Cenike pošiljam na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

Slovenci, podpirajte le svoje trgovce, obrtnike, zdravnike, odvetnike itd., držite se strogo gesla „Svoji k svojim!“

Sodar Franc Rusjan

v ulici Vetturini 9. — Gorica — (v hiši kje je ljudska posojilnica) priporoča se gg. trgovcem z vinom in vinogradnikom za izdelovanje novih in popravljanje starih sodov in izdelovanje vseh, v njegovo stroko spadajočih del. (cl.)

Podpisani naznanja, da je otvoril v Podgori h. št. 185, lastno izdelavnico raznovrstnih testenin kot so n. pr. makaroni, rezanci, biguli i. t. d.

Priporoča se svojim rojakom v Podgori in drugod za obilna naročila. **Jožef Bizaj.**

Franjo Jakil

Tovarnar kôž v Rupi

zaloga v Gorici Rabatišče 2.

Ivan Reja

začasni oskrbnik vinarskega in sadjarskega društva za Brda s sedežem v Gorici, ulica Barzellini št. 20. in gostilničar „Alla Colomba“ v Gorici, na voglu ulice Morelli. Priporoča se rojakom v mestu in deželi.

ANTON OBIDIČ

čevljar v Semeniški ulici št. 4 se priporoča Slovincem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

Jožef Rojic - Čerin

v Cerknem

prodaja 20° pristni brinjevec (liter po gl. 1-10) in brinjevo olje (deka 2 kr.)

Zaloga piva iz prve kranjske eksportne pivovarne T. Frölich-a na Vrhniki pri Ljubljani — priporoča izborno pivo v sodčkih in steklenicah — rojakom v mestu in na deželi. — Zastop in zaloga za Gorico in deželo ima **Joško Rovani** v Rabatišču št. 18.

Anton Vodopivec

gostilničar

„pri petelinu“ v Trstu via Ghega št. 7. (zraven j. kolodvora), ima zalogo vipavskih vin v Prvačini pri Gorici.

IVAN DEKLEVA

veletržec z vinom,

ima v svojih zalogah vseh vrst domačih in istrskih vin. Cene zmerne.

Pek Karol Drašček

priporoča

pekarijo v Riva Corno 4 in podružno prodajalnico kruha v Semeniški ulici 2.

Svečar J. Kopač v Gorici

Solkanska ulica 9

priporoča pristne čebelno-voščene sveče kg po gl. 245. Za pristnost jamči s 1000 kron. Sveče slabejših vrst po jako nizki ceni. Zaloga kadil za cerkve po gl. 1-20, 1 gl., ter 50 kr. kg. Razpošilja na vse kraje avstro-ogerske monarhije.

Trgovce z vinom Ant. Pečenko

Vrtna ulica št. 8.

priporoča v sodčkih od 56 litrov naprej pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih in istrskih in dalmatinskih vinogradov. — Cene zmerne, postrežba točna. Za pristnost vina jamči.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici št. 23

priporoča

svojo trgovino raznih jedilnih potrebščin. Postrežba točna.

Ambrož Furlan

v Tržaški ulici št. 4

priporoča svojo trgovino jedilnih potrebščin in domačih pridelkov.

Tovarna vinskega kisa

K. Makuc

v Rabatišču št. 20 v Gorici se toplo priporoča trgovcem na deželi.

Anton Koren

Gosposka ulica 4

priporoča razno lončarsko, porcelansko in stekleno blago, reže in uklada šipe ter pripravlja okvirje.

Saunig & Dekleva

glavna zaloga „B a m b u s“ -dvokoles iz graške tovarne in zaloga pušk, streljiva, šivalnih strojev itd. v nunski ulici št. 16. — Popravilnica koles in izdelovalnica žičnih blazin v nunski ulici št. 14.

Hausner & Lokar

tovarna usnja v Mirnu pri Gorici.

Zaloga in prodaja na drobno v

Gosposki ulici št. 9.

Klobučar Anton Fon

v Semeniški ulici

priporoča svojo bogato zalogo klobukov in kap ter gostilnico preskrbljeno z izborn. vini.

Andrej Jakil

Tovarnar kôž v Rupi

p. Miren.

Prodajalnica na Kornu v Gorici.

Jožef Novič krojač

Gosposka ulica št. 14

se priporoča častiti duhovščini in ostalemu občinstvu v Gorici in na deželi za razna v krojaško obrt spadajoča opravila. Izdeluje po meri točno in po raznih cenah.

Tovarna piva Fran Wañek

na Goriščeku

priporoča svojo zalogo goriškega piva.

Najboljše stiskalnice za grozdje in olive

Stiskalnica za grozdje.

so naše „HERCULES“-stiskalnice najnoveje in najizvrstneje mehanične sestave z dvojnatim, vedno delujočim pritiskalom; zagotavlja se skrajna vporabljenost, katera nadmašuje vse druge stiskalnice.

Najbolje avtomatične škropilnice za trte so „SYPHONIA“, samodelujoče brez premikanja.

Mlini za grozdje, sadje in olive, robkači s pobiralnikom za grozdje; posuševalniki za grozdje, kakor tudi za druge pridelke vegetalne animalne in mineralne, stiskalnice za seno, slamo za ročni obrat; robkači za koruzo, čistilnice žita; sita, rezalnice in mlini za žito na roko raznih velikosti in vseh drugih poljedelskih strojev

izdelujejo in oddajajo pod zagotovitvijo edino le tovarnarji

PH. MAYFARTH & Co.

c. in kr. edino privileg.

tovarna poljedelskih in vinogradnih strojev na Dunaju II.

Taborsstrasse št. 76.

Odlikovani v vseh državah sveta z več nego 400 zlatih in srebrnih svetinj ter z častnimi diplomami. — Ilustrovani popis in mnogoštevilne zahvalnice zastopj. — Kjer se ni preprodajalcev in zastopnikov, se iščejo Varovati se je ponarejanj.

Avtom. škropilnica.

Najlepše darilo!

Prešeren — Poezije,

s sliko slavnega slovenskega pesnika. Dezenje je elegantno v usnji z zlato obrezo. — Cena samo gld. 1.— s poštnino gld. 1.05.

Jenko Simon, — Pesmi,

I. zvezek, s pesnikovo sliko in 9 družih krasno risanih slik; vezenje je elegantno v usnji in zlato obrezo. — Cena samo gld. 1.— s poštnino gld. 1.05.

Drugi zvezek, ki bo obsegal do sedaj še ne izdane pesmi, izide v jeseni.

OTO FISCHER,

knjigotržnica v Ljubljani
Kongresni trg.

S. 164 — 26 — 1
P. 57 (Cl.)

Seznam blaga

tvrdke

G. Ferd. Resberg

v Gorici.

Glavna zaloga:

v Kapucinski ulici št. 11
(stara cukrarna).

Podružnica: na Kornu št. 2

(Attemsova palača).

Doslej ima v zalogi to-le blago:

**Sladkor — kavo — riž — mast
poper — sveče — olje — škrob
— ječmen — kavino primeso —
moko — gris — drobne in de-
bele otrobe — turšico — zôb —
sol — moko za pítanje — kis
— žveplo — cement — bakreni
vitrijol itd. 169—1**

V podružnici na Kornu prodaja tudi
moko, otrobe, ovs, turšico itd.

Ivan Domicelj

trgovec z jedilnim blagom

v Korminu

na glavnem sadnem trgu (bivša hiša Pallova)

priporoča svojim rojakom

sladkor, kavo, riž, olje, kamenoolje,
moko, otrobe, vsakovrsne sveče iz
Kopačeve tovarne, potem špirit vinski
in domače žganje. Dalje prodaja vi-
trijol (modro galico) in pravo roman-
sko trtno žveplo, narodne žveplenke.

Vse prodaja po tako zmerni ceni, da se ne
boji tekmovanja (konkurence). 143

Veliki prazni sodovi

iz Srbije.

iz hrastovega lesa z želez-
nimi obroči, od 20-70 hektov,
6-7 cm. debelosti v glavi,
popolnoma zdravi, so na prodaj.

— Natančneje poizvedbe, pri
upravnistvu, ali v hiši na
Frane Jožefovi cesti št. 9.

216 7 — 1 S.

78 3 — 1 P.

Edina slov. zaloga dežnikov in solčnikov

C. kr.
privileg.

krojni
aparati.

M. POVERAJ

krojaški mojster in trgovec v Gorici na Travniku

v I. nadstropju in v hodniku
v h. št. 22.

Priporoča svojim rojakom na deželi in v mestu
vsakovrstno manifaturno blago, gotovo perilo, dežnike,
ovratnike, zavratnice itd. — Gotove moške obleke za
vsaki stan po najnovejši pariški modi.

Blago prodaja tudi na meter tako po ceni, da
lahko posluži vsakterega in sicer za moške obleke od
80 kr. naprej, za celo obleko (3-20 m) od gld. 2-50
naprej.

Sprejema naročila tudi za izlelovanje raznih oblek;
odjemalcem blaga je prosto, dati si izgotoviti obleko
tudi drugod. 64 22

P. Drašček

trgovec z jedilnim blagom
v stolni ulici št. 2, v Gorici

(tam, kjer je tobakarnica)

priporoča se p. n. slovenskemu občinstvu v
67 Gorici in z dežele.

Edino

v stolni ulici št. 13 (Via del Duomo)

nasproti veliki cerkvi

je velika zaloga raznovrstnega
manufakturnega blaga po naj-
nižji ceni.

Za obilno obiskovanje se toplo priporoča

E. Šusteršič & C.

Prosim, opazujte številko 13 in
slovenski napis, kajti ni resnična go-
vorica, da je vse ena trgovina, namreč
moja pod št. 13 in ona, katera se na-
haja v Lenassejevi hiši pod šte. 4.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda

s sedežem v Gorici, ulica Barzellini št. 20.

priporoča

po nizki ceni slavnemu občinstvu

svoja pristna briska
vina: rebulo, modro
frankinjo in druga na-
vadna črna vina, pri-
delke svojih članov.

Razpošlja na vse kraje od 56 litrov naprej.

Uzorke vin pošilja na zahtevo.

100 do 300 gld. mesečno lahko zaslužijo ose-
be vseh stanov in v
vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž.pa-
pirjev in srečk, a da ni potrebna glavnicca in ni
nikaka nevarnost. — Ponudbe pod Ludwig Öster-
reicher, VIII Deutsche Gasse 8 Budapest.

V vsakem poštno oddajnem okraju, v vsakej
fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna,
delavna in zanesljiva oseba kot

zupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od ne-
kega, mnogo let obstoječega, avstrijskega podjetja prve
vrste. Pi-mene penudbe pod „V. u. G.“ Gradec, poste
restante 183

Ivan Drufovka

trgovec v Gorici na Travniku
ima zalogo vsakovrstnega blaga
in čevljarskih potrebščin.

Podružnica za usnje, železnino in razno
blago v Sežani.

Postrežba kolikor le mogoče točna.
Naročila z dežele izvršujejo se z naj-
večjo skrbnostjo.

Cene zmerne.

Velika zaloga

kmetijskih in drugih strojev, pomp
za vodnjake, decimalnih vag in plah
za pokrivanje vozov

iz tovarne Bertold Kraus v Pragi
se nahaja

v Gorici na Travniku št. 16 (zadej).

Anker 25, 25-16

Liniment. Gapsici compos.

iz Richterjeve lekarne v Pragi
pripoznano kot **izvrstno bol ubla-
žujoče mazilo**; za ceno 40 kr., 70
kr. in 1 gid. se dobi po vseh lekarnah.
Naj se zahteva to **splošno priijub-
ljeno domače zdravilno sredstvo**

vedno le

Richterjev Liniment s „sidrom“

kot edino pravo in vzame
le tako steklenico, ki je pre-
videna s „sidrom“ kot znano
zaščitno znamenje.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v Pragi.

Kathreiner- Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče
zdrav ostati in si kaj prihraniti.

JOS. VINDYŠ

tovarna strojev in livarna

Praha - Smíchov, Vinohradská ulica št. 94.

priporoča

patentne stočilne stroje

brez zamaševanja in s sočasnim zamašenjem
steklenic.

ZRAČNE TLAČILKE

(lastna iznajdba)

povsem nove, zboljšane sestave, kotle s pumpo, čistila za stekle-
nice, zamašilke in kaprovalke steklenic, tlačilke, parni ven-
tili in zaklopnice vseh vrst iz rdečega zlitka, medenine ali železa od
najmanjšega do največjega obsega.

Ceniki na zahtevo brezplačno.

